

“Transkobiecość i sadomasochizm/BDSM. Związki i napięcia w polu produkcji płci”

Jednym z najważniejszych przekształceń w dwudziestowiecznej humanistyce było oddzielenie badań nad płcią od badań nad seksualnością. Podział ten miał fundamentalny wpływ na rozwój myśli feministycznej, kulturoznawstwa, antropologii, jak również bardziej specjalistycznych dyscyplin takich jak studia queer lub studia trans. Dzięki niemu nauczyliśmy się patrzeć na seksualność jako nie będącą zdeterminowaną przez płć, oraz na płć jako na zestaw zjawisk, które nie dają się sprowadzić tylko i wyłącznie do mechanizmów pożądania i popędu.

Przy całej użyteczności tego podziału, współczesna humanistyka coraz mocniej zderza się jednak z jego istotnymi ograniczeniami – ze wszystkimi tymi przestrzeniami kultury oraz ludzkiego doświadczenia, w których to, co seksualne, i to, co płciowe, stapia się i zlewa w sposób uniemożliwiający jasne rozróżnienie. To właśnie jednej z tych przestrzeni poświęcony jest projekt “Transkobiecość i sadomasochizm/BDSM. Związki i napięcia w polu produkcji płci”.

Powieść “Nevada” Imogen Binnie, powszechnie uznawana za przełomowy tekst z zakresu współczesnej literatury trans kobiecej, zaczyna się od sceny nieudanego, sadomasochistycznego zbliżenia między główną bohaterką a jej dziewczyną. Innymi słowy, pionierska powieść literatury trans kobiecej zaczyna się od sadomasochizmu. Dlaczego? Czy to przypadek?

Podobnie jak w przypadku humanistycznego rozdzielenia namysłu nad płcią i seksualnością, współczesne badania nad transpłciowością zazwyczaj pomijają seksualny wymiar życia osób trans. Brak badawczej uwagi nie sprawia jednak, że taki wymiar nie istnieje. Przeciwnie: nawet pobieżny przegląd tekstów kultury autorstwa osób trans albo powstałych na ich użytek pokazuje jego istotność. “Nevada” jest tutaj tylko jednym z licznych przykładów.

Dokładnie ten sam problem, chociaż widziany od drugiej strony, pojawia się w dzisiejszych badaniach nad sadomasochizmem/BDSM. I tutaj te praktyki seksualne są zazwyczaj traktowane jako niemające bezpośredniego związku z płciowym doświadczeniem, ekspresją i tożsamością osób je uprawiających. Nie sprawia to jednak, że widmo “upłciowionych wizji perwersji seksualnej”, żeby posłużyć się frazą Allison Moore, zupełnie znika. Pomimo wszystkich teoretycznych przekształceń, znak płci pozostaje odcisnięty na nienormatywnych praktykach seksualnych.

Projekt “Transkobiecość i sadomasochizm/BDSM. Związki i napięcia w polu produkcji płci” jest więc poświęcony próbie uzupełnienia intelektualnych braków. Wychodząc od braku namysłu nad seksualnością trans kobiet w studiach trans i brakiem analiz upłciowionego doświadczenia seksualności w studiach nad BDSM, stawia on sobie za cel analizę zjawiska trans kobiecego sadomasochizmu/BDSM w historii i kulturze jako wziernika w nierozwiązywalny splot seksualności i płci. Poprzez analizę materiałów archiwalnych, takich jak historyczna literatura seksuologiczna i pornograficzna, oraz odniesienie ich do współczesnej kultury literackiej i medialnej trans kobiet, projekt ten zmierza ku wypracowaniu nowej teorii relacji między tym co seksualne, i tym, co upłciowione. Nie kryje się za tym nadzieja na powrót do naiwnego utożsamiania tych dwóch przestrzeni. Celem jest wytworzenie języka, który pozwoli lepiej wypowiedzieć sposób, w jaki seksualne pragnienie jest zazwyczaj naznaczone swoim usytuowaniem w porządku płci.

Poza rozbudową teorii, projekt ten przysłuży się również dyscyplinie studiów trans, ponieważ zapewni pionierską w skali światowej ramę do analizy rubieży trans kobiecej seksualności. W dobie, w której fobiczny backlash definiuje znaczną część tego, jak seksualność trans kobiet przedstawiana jest w mediach, projekt ten pragnie zaoferować alternatywę, w której trans kobiece zaangażowanie w mniejszościowe praktyki seksualne nie musi być rozumiane jako dowód na indywidualną perwersję, ale raczej świadome wykorzystywanie płciowych zasobów obecnych w seksualności celem lepszego zdomowienia się w swojej upragnionej płci.

Podsumowując, “Transkobiecość i sadomasochizm/BDSM. Związki i napięcia w polu produkcji płci” jest projektem dążącym do przełamania teoretycznego impasu na przecięciu między badaniami płci i seksualności. Jednocześnie, nie ogranicza się on tylko i wyłącznie do suchych, akademickich rozważań, ale daje nadzieję na nowy, bardziej inkluzywny i tolerancyjny język, za pomocą którego nauczymy się mówić o tym, co trudne i niejasne w pragnieniu seksualnym, jakie jest również pragnieniem płci. W dobie nowej widoczności trans kobiet w społeczeństwie taka nauka jest po prostu konieczna.